

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu:	Odnawialne zasoby i źródła energii				
Rok akademicki:	2015/2016	Kod:	RBM-2-312-SE-s	Punkty ECTS:	2
Wydział:	Inżynierii Mechanicznej i Robotyki				
Kierunek:	Mechanika i Budowa Maszyn	Specjalność:	Inżynieria systemów ekologicznych i ekoenergetyki		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma i tryb studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil kształcenia:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	3
Strona www:	http://www.kseiuos.agh.edu.pl				
Osoba odpowiedzialna:	dr hab. inż. prof. AGH Zimny Jacek (zimny@agh.edu.pl)				
Osoby prowadzące:	dr hab. inż. prof. AGH Zimny Jacek (zimny@agh.edu.pl) dr inż. Szczotka Krzysztof (szczotka@agh.edu.pl)				

Opis efektów kształcenia dla modułu zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Powiązania z EKK	Sposób weryfikacji efektów kształcenia (forma zaliczeń)
Wiedza			
M_W001	Posiada wiedzę z zakresu metodologii i praktyki oceny zasobów energetycznych, kierunków rozwoju zastosowań technologii proekologicznych w UE i PL (energii geotermicznej, techniki solarnej, energii wody, wiatru, wykorzystania pomp ciepła, energii biomasy).	BM2A_W14	Aktywność na zajęciach, Kolokwium
M_W002	Posiada uporządkowaną teoretyczną wiedzę ogólną związaną z inżynierią systemów proekologicznych w zakresie eksploatacji maszyn i urządzeń mechanicznych, oraz systemów wytwarzania energii ze źródeł proekologicznych.		Aktywność na zajęciach, Kolokwium
M_W003	Posiada specjalistyczną wiedzę praktyczną dotyczącą metod komputerowych w projektowaniu: inżynierskim, systemów wytwarzania i eksploatacji wybranych maszyn oraz urządzeń energetyki odnawialnej.	BM2A_W17	Aktywność na zajęciach, Kolokwium
Umiejętności			

M_U001	Potrafi pozyskiwać informacje z literatury światowej, baz danych oraz innych źródeł, integrować je, dokonywać analizy wariantowej, selekcji i interpretacji oraz formułować problemy badawcze i proponować metody ich rozwiązań.	BM2A_U23	Aktywność na zajęciach, Kolokwium, Zaangażowanie w pracę zespołu
M_U002	Jest przygotowany w zakresie: projektowania, wytwarzania i eksploatacji maszyn oraz systemów opartych na odnawialnych zasobach i źródłach energii; kierowania i rozwijania produkcji w małych firmach MŚP, przedsiębiorstwach przemysłowych oraz zarządzania procesami technologicznymi o różnej skali mocy energetycznej wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE).	BM2A_U25, BM2A_U19	Kolokwium, Udział w dyskusji, Zaangażowanie w pracę zespołu
M_U003	Ma umiejętność modelowania i obliczania złożonych układów energetycznych w skali mikro i makro (MW) z wykorzystaniem metod numerycznych i wspomagania projektowania inżynierskiego z wykorzystaniem tematycznych światowych baz danych oraz międzynarodowych e-platform informatycznych m. in. RETScreen International.	BM2A_U18, BM2A_U20	Udział w dyskusji, Zaangażowanie w pracę zespołu, Zaliczenie laboratorium, Wykonanie projektu
Kompetencje społeczne			
M_K001	Ma świadomość ważności i zrozumienie pozatechnicznych aspektów i skutków działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko naturalne i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje w aspekcie etycznym, humanistycznym, ekonomicznym i ekologicznym.	BM2A_U14	Aktywność na zajęciach, Zaangażowanie w pracę zespołu, Projekt
M_K002	Student rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się oraz podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych tak na studiach stacjonarnych jak i możliwych późniejszych formach kształcenia (studia podyplomowe, studia doktoranckie).	BM2A_K06, BM2A_K01	Udział w dyskusji, Zaangażowanie w pracę zespołu
M_K003	Student rozumie potrzebę działalności twórczej i innowacyjnej oraz konieczność harmonijnej pracy w zespole z wykorzystaniem aktualnego stanu wiedzy.	BM2A_K06	Udział w dyskusji, Zaangażowanie w pracę zespołu

Matryca efektów kształcenia w odniesieniu do form zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Forma zajęć										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Inne	E-learning
Wiedza												

M_W001	Posiada wiedzę z zakresu metodologii i praktyki oceny zasobów energetycznych, kierunków rozwoju zastosowań technologii proekologicznych w UE i PL (energii geotermicznej, techniki solarnej, energii wody, wiatru, wykorzystania pomp ciepła, energii biomasy).	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	Posiada uporządkowaną teoretyczną wiedzę ogólną związaną z inżynierią systemów proekologicznych w zakresie eksploatacji maszyn i urządzeń mechanicznych, oraz systemów wytwarzania energii ze źródeł proekologicznych.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W003	Posiada specjalistyczną wiedzę praktyczną dotyczącą metod komputerowych w projektowaniu: inżynierskim, systemów wytwarzania i eksploatacji wybranych maszyn oraz urządzeń energetyki odnawialnej.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności												
M_U001	Potrąfi pozyskiwać informacje z literatury światowej, baz danych oraz innych źródeł, integrować je, dokonywać analizy wariantowej, selekcji i interpretacji oraz formułować problemy badawcze i proponować metody ich rozwiązań.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	Jest przygotowany w zakresie: projektowania, wytwarzania i eksploatacji maszyn oraz systemów opartych na odnawialnych zasobach i źródłach energii; kierowania i rozwijania produkcji w małych firmach MŚP, przedsiębiorstwach przemysłowych oraz zarządzania procesami technologicznymi o różnej skali mocy energetycznej wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE).	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

M_U003	Ma umiejętność modelowania i obliczania złożonych układów energetycznych w skali mikro i makro (MW) z wykorzystaniem metod numerycznych i wspomagania projektowania inżynierskiego z wykorzystaniem tematycznych światowych baz danych oraz międzynarodowych e-platform informatycznych m. in. RETScreen International.	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne												
M_K001	Ma świadomość ważności i zrozumienie pozatechnicznych aspektów i skutków działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko naturalne i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje w aspekcie etycznym, humanistycznym, ekonomicznym i ekologicznym.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Student rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się oraz podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych tak na studiach stacjonarnych jak i możliwych późniejszych formach kształcenia (studia podyplomowe, studia doktoranckie).	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K003	Student rozumie potrzebę działalności twórczej i innowacyjnej oraz konieczność harmonijnej pracy w zespole z wykorzystaniem aktualnego stanu wiedzy.	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

Treść modułu zajęć (program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Energia wiatrowa

Możliwości wykorzystania energii wiatru, ocena zasobów energii wiatru. Aspekty techniczne, ekonomiczne i ekologiczne wykorzystania energii wiatru. Kierunki rozwoju zastosowań urządzeń energetyki wiatru. Sztuka inwestowania w elektrownie wiatrowe. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia biomasy

Możliwości wykorzystania energii biomasy, biogazu i biopaliw; ocena zasobów energetycznych. Kierunki rozwoju zastosowań w wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej. Urządzenia i systemy energetyki biomasy, biogazu, biopaliw. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Aspekty ekonomiczno-prawne

Aspekty ekonomiczne, techniczne i ekologiczne w zakresierozwoju energetyki zasobów odnawialnych w Polsce. Perspektywy i kierunki rozwoju urządzeń energetyki odnawialnej w świetle wytycznych Unii Europejskiej. Ochrona środowiska, ekorozwój, niezależność energetyczna. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Pompy ciepła

Możliwości wykorzystania pomp ciepła,systematyka, zakres zastosowania. Kierunki rozwoju zastosowań absorbcyjnych i sprężarkowych pomp ciepła. Urządzenia i systemy grzewcze i chłodnicze z pompami ciepła. Układy hybrydowe samowystarczalne energetycznie w budownictwie niskoenergetycznym. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia wodna

Możliwości wykorzystania energii wody, ocena zasobów energetycznych. Kierunki rozwoju zastosowań urządzeń energetyki wodnej. Urządzenia i systemy energetyki wodnej. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia słoneczna

Możliwości wykorzystania energii słonecznej; ocena zasobów promieniowania słonecznego dla celów grzewczych i wytwarzania energii elektrycznej. Solarne systemy w ogrzewnictwie. Systemy fotowoltaiczne, kierunki rozwoju zastosowań urządzeń solarnych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Zrównoważony rozwój

Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego człowieka; bezpieczeństwo energetyczne UE i Polski, samowystarczalność energetyczna Polski. Stan prawny.

Energia geotermiczna

Możliwości wykorzystania energii geotermicznej; ocena zasobów energii gorących wód i skał, geotermia w układach grzewczych oraz wytwarzanie energii elektrycznej, modernizacja systemów grzewczych z wykorzystaniem geotermii, kierunki rozwoju zastosowań geotermii. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Ćwiczenia laboratoryjne

Energia wody

Rozwiązania techniczne małych elektrowni wodnych (MEW), turbosespoły. Prezentacja programów komputerowych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Termomodernizacja, audyting i certyfikacja energetyczna budynków

Audyty energetyczny podstawą termomodernizacji obiektów i zamiany ogrzewania ze spalania na ekologicznie czyste. Prezentacja programów komputerowych OZC. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia geotermiczna

Geosynoptyczna ocena efektywności ekonomicznej zakładów geotermicznych. Kaskadowe wykorzystanie energii geotermicznej. Produkcja energii elektrycznej i cieplnej ze źródeł geotermicznych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia słoneczna

Ocena zasobów helioenergetycznych. Programy komputerowe do projektowania i symulacji układów solarnych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Energia wiatru

Ocena zasobów i potencjału energetycznego wiatru. Stanowisko do badań warunków pracy elektrowni wiatrowej. Siłownie wiatrowe do napowietrzania i rekultywacji zbiorników wodnych. Prezentacja programów komputerowych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Pompy ciepła

Wpływ parametrów pomp ciepła na efektywność energetyczną ogrzewania. Samowystarczalne systemy grzewcze. Prezentacja programów komputerowych. Metody komputerowe w projektowaniu inżynierskim RETScreen Int. oraz POLYSUN.

Ćwiczenia projektowe

-

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena z wykładów = ocena średnia z zaliczeń ośmiu bloków tematycznych.
Ocena z laboratoriów = ocena z projektu dotyczącego konkretnej ekotechnologii.
Ocena końcowa = ocena średnia z zaliczeń wykładów i laboratoriów.

Wymagania wstępne i dodatkowe

-

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Gumuła S.: Energetyka wiatrowa, AGH, Kraków 2006
Kaiser H.: Wykorzystanie energii słonecznej. Wydawnictwo, AGH, Kraków 1995.
Lewandowski W.: Proekologiczne źródła energii odnawialnej, WNT, Warszawa, 2006.
Michałowski S., Plutecki J.: Energetyka wodna, WNT, Warszawa 2005.
Rubik M.: Pompy ciepła. Poradnik , Instal, Warszawa, 2006.
Rubik M.: Pompy ciepła w geotermii niskotemperaturowej. Multico, Warszawa, 2011.
Sobański R: Jak pozyskać ciepło z ziemi, Instal, Warszawa 2000.
Zimny J.: Odnawialne źródła energii w budownictwie niskoenergetycznym, Kraków-Warszawa, 2010.

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

Nie podano dodatkowych publikacji

Informacje dodatkowe

Na wszystkich zajęciach (wykłady i laboratoria) wymagana jest obecność.

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	30 godz
Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych	15 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	5 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	5 godz
Przygotowanie do zajęć	5 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	60 godz
Punkty ECTS za moduł	2 ECTS